

Side 9-etymologien: Krabat

Olander, Thomas

Published in:
Maal & Maele

Publication date:
2020

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Olander, T. (2020). Side 9-etymologien: Krabat. *Maal & Maele*, 41(2), 9.

Side 9-etymologien:

Krabat

Der er ord der bare er lidt sjove uden at man helt kan sige hvorfor. Sådan har jeg det med *krabat*.

Med *Den Danske Ordbogs* formulering betegner *krabat* som udgangspunkt en »uregerlig eller vild person«, men kan også henvise til bl.a. en »uhåndterlig genstand«. Hvor kommer *krabater* fra? Umiddelbart kunne man måske fristes til at tro at de havde med akrobater at gøre, men det har de slet ikke, i hvert fald ikke etymologisk. Akrobater er oprindeligt »højdegænger« – en sammensætning af græsk *ákros* »højest, yderst« og en afledning af verbet *baínein* »at gå«.

Krabater kommer derimod sydfra, nærmere bestemt fra Balkanhalvøen. Under Tredivåarskrigen (1618–1648) blev kroaterne nemlig ifølge *Ordbog over det Danske Sprog (ODS)* »berygtede for deres vildhed, røverier osv.«. Etnonymet (folkeslagsbetegnelsen) *kroat* blev derfor indlånt i nedertysk i formen *krabat* med betydningen »vildt eller ustyrligt barn«. Det nedertyske ord blev så – som så mange andre – lånt videre til dansk. *ODS* gør opmærksom på at *krabat* engang faktisk kunne bruges i betydningen »kroat«, fx af Holberg (»de Tillyske tropper [dvs. den tyske feltherre Tillys tropper] ... vare mestendeel Crabater«).

En oprindelig betydning »kroat« genfindes i øvrigt i et andet dansk ord, der vel kun bruges sjældent i vore dage.

Det er ordet *kravat*, der betegner en halsklud, og som er kommet ind i dansk via fransk og tysk. Hvis man kan tysk, kan man nok genkende ordet *Krawatte*, der jo betyder »slips«. De kroatiske soldater var kendt for andet end deres uregerlighed, nemlig deres halsbind, som så altså også blev opkaldt efter dem.

TO

Kroatisk rytter.

Illustration: Wikimedia Commons.